

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 10 iulie 2023
(OR. en)

11692/23

**Dosar interinstituțional:
2023/0273 (NLE)**

**ENER 440
ATO 44
POLCOM 162
FDI 26**

PROPUNERE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	7 iulie 2023
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2023) 447 final
Subiect:	Propunere de DECIZIE A CONSILIULUI referitoare la retragerea Uniunii din Tratatul privind Carta energiei

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2023) 447 final.

Anexă: COM(2023) 447 final

Bruxelles, 7.7.2023
COM(2023) 447 final

2023/0273 (NLE)

Propunere de

DECIZIE A CONSILIULUI

referitoare la retragerea Uniunii din Tratatul privind Carta energiei

EXPUNERE DE MOTIVE

1. **OBIECTUL PROPUNERII**

Prezenta propunere se referă la decizia de a retrage Uniunea din Tratatul privind Carta energiei, în conformitate cu articolul 47 din tratatul respectiv.

2. **CONTEXTUL PROPUNERII**

2.1. **Tratatul privind Carta energiei**

Tratatul privind Carta energiei (TCE) este un acord comercial și de investiții multilateral aplicabil sectorului energetic, care a fost semnat în 1994 și a intrat în vigoare în 1998. TCE conține dispoziții privind protecția investițiilor, comerțul și tranzitul de materiale și produse energetice, precum și mecanismele de soluționare a litigiilor. TCE stabilește, de asemenea, un cadru pentru cooperarea internațională în domeniul energiei între cele 54 de părți contractante ale sale. Uniunea Europeană este parte contractantă la TCE¹, împreună cu Euratom, 26 de state membre ale UE (începând cu 8 mai 2023)², precum și cu Japonia, Elveția, Turcia și majoritatea țărilor din Balcanii de Vest și fosta URSS, cu excepția Rusiei³ și a Belarusului⁴.

2.2. **Modernizarea TCE: rezultatul procesului și situația actuală**

În lipsa unei actualizări substanțiale după anii 1990, TCE a devenit din ce în ce mai perimat. De asemenea, a devenit unul dintre cele mai controversate tratate de investiții din lume, statele membre ale UE fiind ținta principală a cererilor de despăgubire ale investitorilor, majoritatea având sediul în alte țări ale UE. Prin urmare, în noiembrie 2018 a fost inițiat un proces de modernizare. Conferința privind Carta energiei a aprobat mai întâi o listă de subiecte de discuție, în special în ceea ce privește dispozițiile referitoare la protecția investițiilor. UE a propus apoi eliminarea acestor măsuri de protecție pentru investițiile în combustibili fosili, pentru a alinia TCE la Acordul de la Paris.

După 15 runde de negocieri multilaterale desfășurate între iulie 2019 și iunie 2022, s-a ajuns la un „acord de principiu” în vederea încheierii negocierilor în cadrul conferinței extraordinare privind Carta energiei din 24 iunie 2022, care a avut loc la Bruxelles.

Comisia consideră că rezultatul negociat este în conformitate cu mandatul primit din partea Consiliului.

Textul revizuit al TCE și anexele la acesta au făcut obiectul unei revizuirii juridice, iar proiectele finale de decizii care conțin textele revizuite și modalitățile de intrare în vigoare a acestora (denumite împreună „pachetul de modernizare”) au fost comunicate la 19 august 2022 tuturor părților contractante – inclusiv UE, Euratom și tuturor statelor membre ale UE care sunt părți contractante la TCE.

La momentul respectiv, intenția era de a supune „pachetul de modernizare” în vederea adoptării în cadrul celei de a 33-a reuniuni a Conferinței privind Carta energiei din 22

---

¹ Decizia 98/181/CE, CECO, Euratom a Consiliului și a Comisiei din 23 septembrie 1997 privind încheierea de către Comunitățile Europene a Tratatului privind Carta energiei și a Protocolului la Carta energiei privind eficiența energetică și aspectele conexe referitoare la mediu (JO L 69, 9.3.1998, p. 1-116).

² Cu excepția Italiei, care s-a retras unilateral în 2015. Franța, Germania și Polonia au inițiat, de asemenea, o procedură de retragere în decembrie 2022, ceea ce va duce la retragerea efectivă a acestora din Tratatul privind Carta energiei până în decembrie 2023.

³ Conferința extraordinară privind Carta energiei din 24 iunie 2022 a retras statutul de observator al Federației Ruse.

⁴ Conferința extraordinară privind Carta energiei din 24 iunie 2022 a retras statutul de observator al Belarusului și aplicarea provizorie a TCE de către Belarus.

noiembrie 2022. În acest scop, Comisia a prezentat două propuneri de decizii, în temeiul articolului 218 alineatul (9) din TFUE și, respectiv, al articolului 101 din Tratatul Euratom, în vederea stabilirii poziției care urmează să fie adoptată în numele Uniunii și în numele Euratom la cea de a 33-a reuniune a Conferinței privind Carta energiei. În același timp, Comisia a adoptat o comunicare care subliniază necesitatea de a elimina riscul de conflict între tratate și TCE, astfel cum au fost interpretate de unele tribunale de arbitraj, care au statuat că TCE se aplică litigiilor intra-UE. Această interpretare, dacă ar fi confirmată de instanțele unei țări terțe, s-ar transforma de facto într-un conflict juridic, întrucât hotărârile arbitrale care încalcă dreptul Uniunii ar circula în ordinele juridice ale țărilor terțe. Propunerile prezentate Consiliului au sugerat ca UE și Euratom să sprijine adoptarea „pachetului de modernizare” în cadrul celei de a 33-a reuniuni a Conferinței privind Carta energiei. Cu toate acestea, aceste propuneri nu au fost adoptate de Consiliu, din cauza abținerii unei minorități de blocare a patru state membre (Germania, Franța, Spania și Țările de Jos) în cadrul reuniunii COREPER din 18 noiembrie 2022. Prin urmare, „pachetul de modernizare” a fost eliminat de pe ordinea de zi a celei de a 33-a reuniuni a Conferinței privind Carta energiei, iar modernizarea Tratatului privind Carta energiei nu a fost adoptată. Între timp, tratatul actual, nemodernizat, continuă să se aplice UE, Euratom și tuturor statelor membre care sunt părți la TCE în relațiile lor cu alte părți contractante. În plus, procedurile de obținere și executare a sentințelor pronunțate de tribunale, despre care se pretinde că au fost instituite în temeiul articolului 26 din TCE în litigiile din interiorul UE, continuă în același ritm.

2.3. Situația actuală și calea de urmat propusă

În absența deciziilor UE și Euratom, UE și Euratom nu pot participa la un vot privind adoptarea pachetului de modernizare în cadrul unei reuniuni a Conferinței privind Carta energiei. De regulă, atunci când votează în cadrul unei conferințe privind TCE, Uniunea dispune de un număr de voturi egal cu numărul statelor sale membre care sunt părți contractante la TCE. Fără participarea UE și a Euratom la un astfel de vot, cvorumul de vot din cadrul conferinței nu este întrunit, iar pachetul de modernizare nu poate fi adoptat.

Nu există o majoritate calificată în Consiliu pentru o decizie a UE sau Euratom care să permită UE și Euratom să participe la vot în cadrul unei reuniuni a Conferinței privind Carta energiei prin sprijinirea adoptării pachetului de modernizare.

În plus, în pofida chestiunii adoptării pachetului de modernizare de către Conferința privind Carta energiei, intrarea în vigoare sau aplicarea provizorie a unui tratat modernizat ar necesita aprobarea Parlamentului European, care a afirmat în mod clar că nu sprijină reforma tratatului și invită UE și statele membre să organizeze o retragere coordonată din TCE⁵.

În consecință, nu există nicio cale juridică și/sau instituțională pentru ca modernizarea TCE să fie adoptată și să producă efecte, condiție pentru ca UE să rămână parte la tratat.

Menținerea unei părți contractante la TCE actual, nemodernizat, nu este o opțiune pentru UE sau pentru statele sale membre, deoarece tratatul actual, nemodernizat, nu este în conformitate cu politica și legislația UE în materie de investiții și cu obiectivele UE în materie de energie și climă.

Dispozițiile tratatului în ceea ce privește protecția investițiilor, inclusiv mecanismul de soluționare a litigiilor dintre investitori și stat (ISDS), nu sunt în conformitate cu abordarea UE privind protecția investițiilor. În special, TCE nemodernizat este incompatibil cu principiul autonomiei dreptului Uniunii, deoarece nu include unele dintre garanțiile

---

⁵ Rezoluția Parlamentului European din 24 noiembrie 2022 referitoare la modernizarea Tratatului privind Carta energiei

identificate de Curte în avizul CETA pentru a concluziona că hotărârile arbitrare nu ar avea „efectul de a împiedica instituțiile UE să funcționeze în conformitate cu cadrul constituțional al UE”⁶.

În plus, protecția acordată combustibililor fosili, în condițiile descrise mai sus și pentru o perioadă de timp nelimitată, nu corespunde obiectivelor UE, astfel cum sunt definite în Pactul verde european, în Planul REPowerEU sau în Legea climei – și anume: accelerarea tranziției de la combustibilii fosili la energia din surse regenerabile, realizarea unei mai mari independențe energetice, asigurarea securității energetice a UE și, nu în ultimul rând, îndeplinirea angajamentului de a reduce emisiile cu cel puțin 55 % până în 2030 și de a atinge neutralitatea climatică până în 2050.

Prin urmare, retragerea UE din TCE este singura soluție disponibilă.

3. TEMEI JURIDIC

3.1. Natura și contextul propunerii

Propunerea Comisiei se referă la o decizie a Consiliului de a retrage Uniunea din Tratatul privind Carta energiei, în conformitate cu articolul 47.1 din tratatul respectiv.

Adoptarea unei astfel de decizii de către Consiliu, după obținerea aprobării Parlamentului European în temeiul articolului 218 alineatul (6) litera (a) punctul (v) din TFUE, ar permite Comisiei să notifice în scris depozitarului Tratatului privind Carta energiei (și anume, Republica Portugheză) retragerea sa din tratat în temeiul articolului 47 alineatul (1) din TCE.

În temeiul articolului 47 alineatul (2) din TCE, retragerea Uniunii produce efecte la expirarea unui an de la data primirii notificării de către depozitar sau la orice altă dată ulterioară care poate fi specificată în notificarea retragerii.

În temeiul articolului 47 alineatul (3) din TCE, dispozițiile TCE continuă să se aplice investițiilor realizate în Uniune de investitori ai altor părți contractante sau în celelalte părți contractante de către investitori ai Uniunii, pentru o perioadă de 20 de ani de la data retragerii Uniunii din TCE. Articolul 47 alineatul (3) din TCE nu ar avea **niciun impact** asupra relațiilor din interiorul UE, căror TCE nu li s-a aplicat, nu li se aplică și nu li se va aplica niciodată, inclusiv articolul 47 alineatul (3) din TCE. Cu toate acestea, astfel cum s-a menționat în comunicarea menționată mai sus, există un risc de conflict juridic care trebuie eliminat. Comisia rămâne de părere că răspunsul adecvat este adoptarea unui instrument care este un „acord ulterior între părți cu privire la interpretarea tratatului sau la aplicarea dispozițiilor acestuia”, în sensul articolului 31 alineatul (3) litera (a) din Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor (CVDT), între statele membre, Uniune și EURATOM. Prin urmare, Comisia va continua negocierile privind textul unui astfel de acord care, odată finalizat, ar face obiectul unei propuneri de încheiere a acordului ulterior în numele Uniunii și al EURATOM. Codificarea interpretării UE și a statelor sale membre într-un tratat separat (ceea ce este posibil datorită naturii bilaterale a obligațiilor) este cu o problemă cu atât mai stringentă în absența modernizării TCE, care ar fi încorporat, în textul propriu-zis și în textul unei clauze „pentru o mai mare certitudine”, înțelegerea de către toate părțile contractante a faptului că articolul 26 nu se aplică în interiorul UE.

---

⁶ Avizul 1/17, p. 152 și 161.

3.2. Temeiul juridic procedural

3.2.1. Principii

Decizia Uniunii de a denunța și de a se retrage dintr-un acord internațional trebuie adoptată pe baza aceluiași temei juridic și urmând aceeași procedură ca și decizia de a încheia acordul respectiv în numele Uniunii. Prin urmare, încetarea și retragerea de către Uniune a Tratatului privind Carta energiei necesită adoptarea unei decizii a Consiliului în temeiul articolului 218 alineatul (6) litera (a) punctul (v) din TFUE.

În conformitate cu articolul 218 alineatul (6) litera (a) punctul (v) din TFUE, „*Consiliul, la propunerea negociatorului, adoptă o decizie privind încheierea acordului. Cu excepția cazului în care acordurile se referă exclusiv la politica externă și de securitate comună, Consiliul adoptă decizia de încheiere a acordului: (a) după obținerea aprobării Parlamentului European în următoarele cazuri: [...] (v) acordurile care acoperă domenii în care se aplică fie procedura legislativă ordinară, fie procedura legislativă specială, în cazul în care este necesară aprobarea Parlamentului European.*”

3.2.2. Aplicarea la cazul în discuție

Tratatul privind Carta energiei nu este un acord care se referă exclusiv la politica externă și de securitate comună. Tratatul privind Carta energiei este, în schimb, un acord care acoperă subiecte cărora li se aplică procedura legislativă ordinară. Prin urmare, încheierea Tratatului privind Carta energiei de către Uniune ar necesita o decizie a Consiliului după obținerea aprobării Parlamentului European în temeiul articolului 218 alineatul (6) litera (a) punctul (v) din TFUE.

Decizia Uniunii de a denunța și de a se retrage din Tratatul privind Carta energiei trebuie adoptată pe baza aceluiași temei juridic și urmând aceeași procedură ca și decizia de a încheia acordul respectiv în numele Uniunii.

Prin urmare, temeiul juridic procedural al deciziei propuse este articolul 218 alineatul (6) litera (a) punctul (v) din TFUE.

3.3. Temeiul juridic material

3.3.1. Principii

Temeiul juridic material al unei decizii adoptate în temeiul articolului 218 alineatul (6) litera (a) punctul (v) din TFUE depinde în primul rând de obiectivul și de conținutul actului avut în vedere cu privire la care se adoptă o poziție în numele Uniunii. În cazul în care actul avut în vedere urmărește două obiective sau include două elemente, iar unul dintre aceste obiective sau elemente poate fi identificat ca fiind obiectivul sau elementul principal, iar celălalt obiectiv sau element are mai degrabă un caracter accesoriu, decizia adoptată în temeiul articolului 218 alineatul (6) litera (a) din TFUE trebuie să se întemeieze pe un singur temei juridic material, respectiv cel impus de obiectivul sau de elementul principal sau predominant.

În ceea ce privește un act avut în vedere care urmărește simultan mai multe obiective sau care include mai multe elemente care sunt legate între ele în mod inextricabil, fără ca vreunul să fie accesoriu în raport cu un altul, temeiul juridic material al unei decizii adoptate în temeiul articolului 218 alineatul (6) litera (a) din TFUE va trebui să includă, în mod excepțional, diferitele temeuri juridice relevante.

3.3.2. *Aplicarea la cazul în discuție*

Actul avut în vedere urmărește obiective și include elemente care țin de domeniul energiei și al politicii comerciale comune. Aceste aspecte ale actului avut în vedere sunt legate în mod inextricabil între ele, fără ca vreunul să fie accesoriu în raport cu un altul.

Prin urmare, temeiul juridic material al propunerii de decizie cuprinde următoarele dispoziții: articolul 194 alineatul (2) și articolul 207 alineatul (4) primul paragraf din TFUE.

3.4. Concluzie

Temeiul juridic al deciziei propuse trebuie să fie articolul 194 alineatul (2) și articolul 207 alineatul (4) primul paragraf din TFUE, coroborate cu articolul 218 alineatul (6) literele (a) și (v) din TFUE.

Propunere de

DECIZIE A CONSILIULUI

referitoare la retragerea Uniunii din Tratatul privind Carta energiei

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 194 alineatul (2) și articolul 207 alineatul (4) primul paragraf, coroborat cu articolul 218 alineatul (6) al doilea paragraf litera (a) punctul (v),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

având în vedere avizul Parlamentului European⁷,

întrucât:

- (1) Tratatul privind Carta energiei (denumit în continuare „acordul”) a fost încheiat de Uniune prin Decizia 98/181/CE, CECO, Euratom a Consiliului și a Comisiei⁸ și a intrat în vigoare la 16 aprilie 1998.
- (2) În lipsa unei actualizări substanțiale a acordului după anii 1990, acesta a devenit din ce în ce mai perimat.
- (3) În 2019, părțile contractante la acord au început negocieri cu scopul de a moderniza acordul pentru a-l alinia la principiile Acordului de la Paris⁹, la cerințele privind dezvoltarea durabilă și combaterea schimbărilor climatice, precum și la standardele moderne de protecție a investițiilor.
- (4) Părțile contractante au încheiat negocierile la 24 iunie 2022. Rezultatul negociat a fost menit să fie adoptat în cadrul celei de a 33-a reuniuni a Conferinței privind Carta energiei din 22 noiembrie 2022.
- (5) Înainte de reuniunea conferinței, Uniunea nu a reușit să ajungă la o poziție comună cu privire la modernizarea acordului.
- (6) În absența unei poziții a Uniunii, adoptarea acordului modernizat de către Conferința privind Carta energiei este imposibilă. Acordul actual, nemodernizat, continuă să se aplice Uniunii, în pofida faptului că nu este în conformitate cu politica și legislația Uniunii în materie de investiții, inclusiv, în special, cu principiul autonomiei dreptului Uniunii, și cu obiectivele Uniunii în materie de energie și climă.
- (7) Prin urmare, fără nicio alternativă disponibilă, este necesar ca Uniunea să se retragă din acord.
- (8) În temeiul articolului 47 alineatul (1) din acord, o parte contractantă poate notifica în scris depozitarului acordului, și anume Republicii Portugheze, retragerea sa din acord

⁷ JO C....., p..../Consimțământul din... (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

⁸ Decizia 98/181/CE, CECO, Euratom a Consiliului și a Comisiei din 23 septembrie 1997 privind încheierea de către Comunitățile Europene a Tratatului privind Carta energiei și a Protocolului la Carta energiei privind eficiența energetică și aspectele conexe referitoare la mediu (JO L 69, 9.3.1998, p. 1).

⁹ JO L 282, 19.10.2016, p. 4.

[a se vedea <https://publications.europa.eu/code/en/en-370100.htm>]. În temeiul articolului 47 alineatul (2) din acord, o astfel de retragere intră în vigoare la expirarea unui an de la data primirii notificării de către depozitar.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Uniunea se retrage din Tratatul privind Carta energiei.

Articolul 2

Comisia notifică în scris, în numele Uniunii, în conformitate cu articolul 47 alineatul (1) din Tratatul privind Carta energiei, retragerea Uniunii din Tratatul privind Carta energiei.

Adoptată la Bruxelles,

*Pentru Consiliu
Președintele*